

A!

Muntlig framställning 1

22 mars 2023

Materialet sammanställts av Sofia Sevón

Redigerats av Jari-Pekka Välimaa

jari-pekka.valimaa@aalto.fi

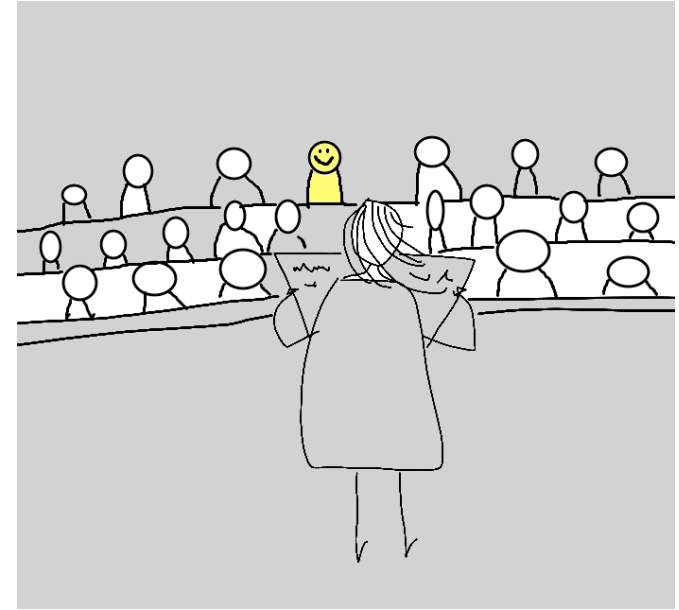
Lektionernas program

Del 1

- Inledning/uppvärmning
- Att presentera vetenskap muntligt som sakkunnig
- Presentationens struktur
- Inledning och avslutning

Del 2

- Opponering
 - Kroppsspråk och icke-verbala signaler
 - Powerpoint och andra presentationsprogram
 - Lyssnarvänliga, övertygande presentationer
-
- Sammandraget - viktigt att tänka på

Lektioner 22.3 och 29.3

Talverkstäder 21–27.4

Övning + respons

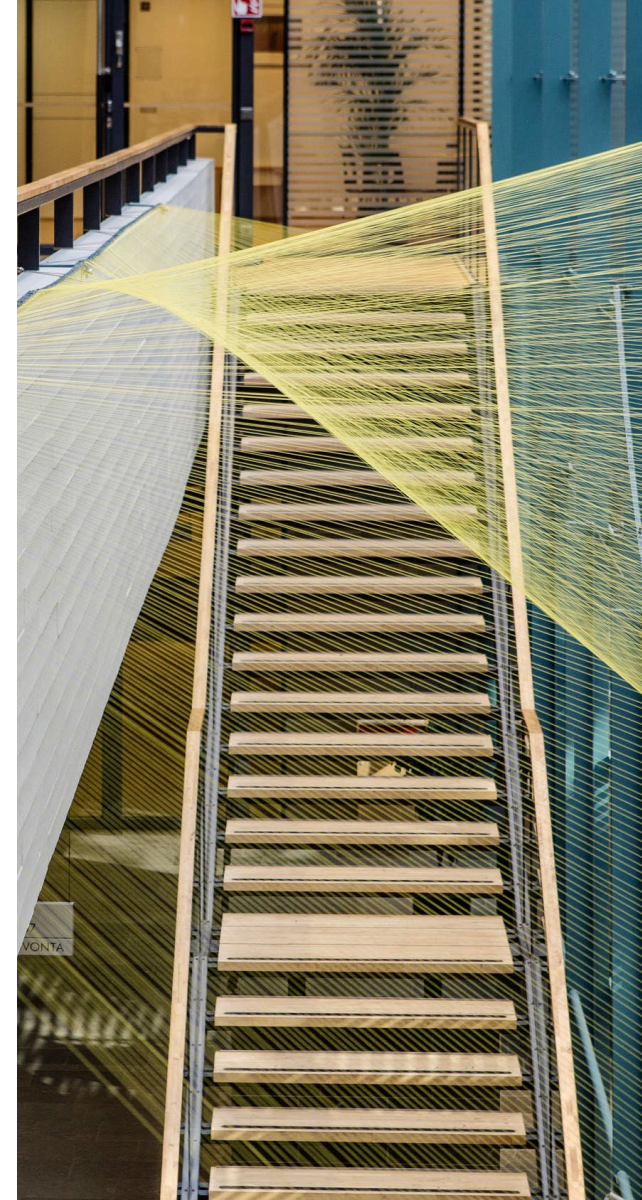

Slutseminarium 2–5.5 (ev. 28.4)

Presentation 10 min
Opponering 5 minuter

Akademiskt liv, arbetsliv

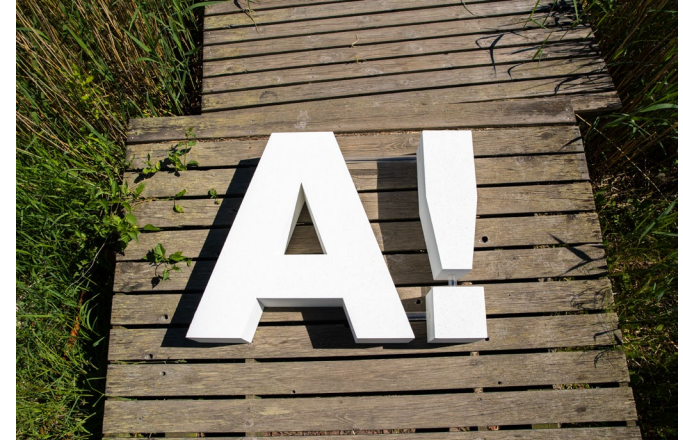
Inledande diskussion:

Att hålla en presentation som sakkunnig framför publiken

Diskutera i smågrupper och samla era tankar på Flinga:

1. Hur ser man till att man lyckas med en muntlig presentation?

<https://edu.flinga.fi/s/ET38ELS>

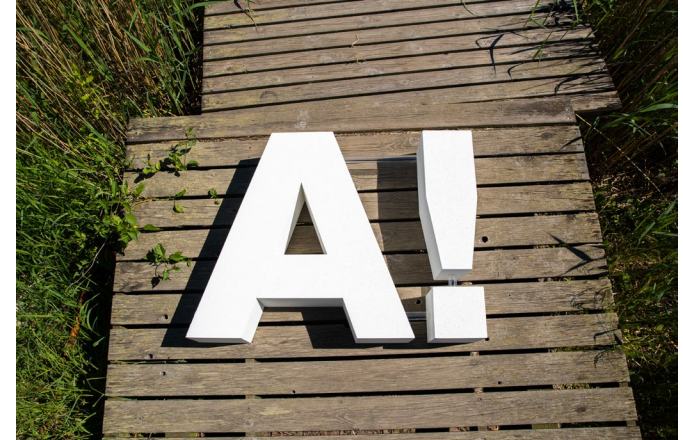
Inledande diskussion:

Att hålla en presentation som sakkunnig framför publiken

Diskutera i smågrupper och samla era tankar på Flinga:

2. Hur får man publiken att lyssna på talaren?
Ge konkreta exempel!

<https://edu.flinga.fi/s/E4PJJDC>

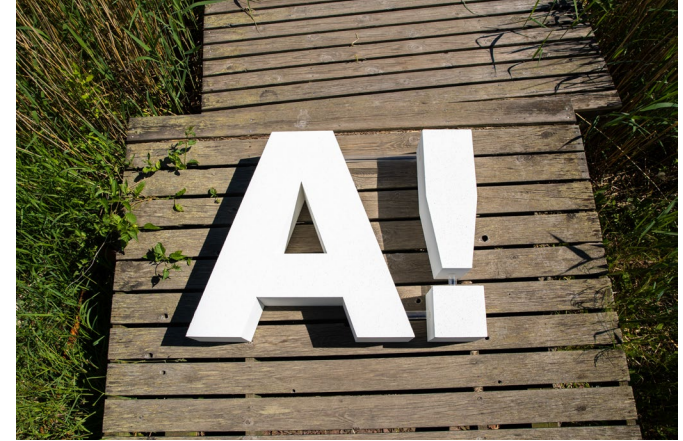
Inledande diskussion:

Att hålla en presentation som sakkunnig framför publiken

Diskutera i smågrupper och samla era tankar på Flinga:

3. Varför kan det ibland vara svårt att förstå innehållet i en muntlig presentation?
Ge konkreta exempel!

<https://edu.flinga.fi/s/ECV5Q7W>

Inventio

Analysera

- Vem är mottagaren?
- Vad vet mottagaren om temat från förr?
- Vad vill du? Vad vill mottagaren?
- Vad är ditt huvudbudskap?
- Vad ska mottagaren veta, kunna, tycka eller tänka efter presentationen?
- Vad kan du utelämna?

Dispositio, Elocutio

Planera

- Vilken ordning?
- Visuellt stöd
- Stil, lagom svårighetsnivå

Memoria

ÖVA

- Öva många gånger!
- Tala högt
- Tänk på övergångar
- Kolla tiden

Actio

Presentera

- Förberedd = mindre nervös
- Det går bra!

Några källor

Alley, Michael: The craft of scientific presentations. Critical steps to succeed and critical errors to avoid (finns som e-bok)

Hellspong, Lennart: *Konsten att tala: handbok i praktisk retorik*

Walla, Erik: Presentationsteknik och retorik – för ingenjörer och tekniker

Duarte, Nancy: *HBR Guide to Persuasive Presentations; Resonate* (finns som e-bok)

Nathans-Kelly Traci & Nicomieto, Christine G.: *Slide rules: Design, build and archive presentations in the engineering and technical fields* (finns som e-bok)

**Att planera och strukturera
en vetenskaplig
presentation**

Vetenskaplig text och vetenskapligt tal

- Strikta krav på disposition
- Plats för mycket detaljer
- Främst för insatta i ämnet
- Saken i fokus

- Fri disposition
- Endast det viktigaste med
- Publikens kunnande avgör nivå
- Saken och människan i fokus

Skrivet språk till talat språk

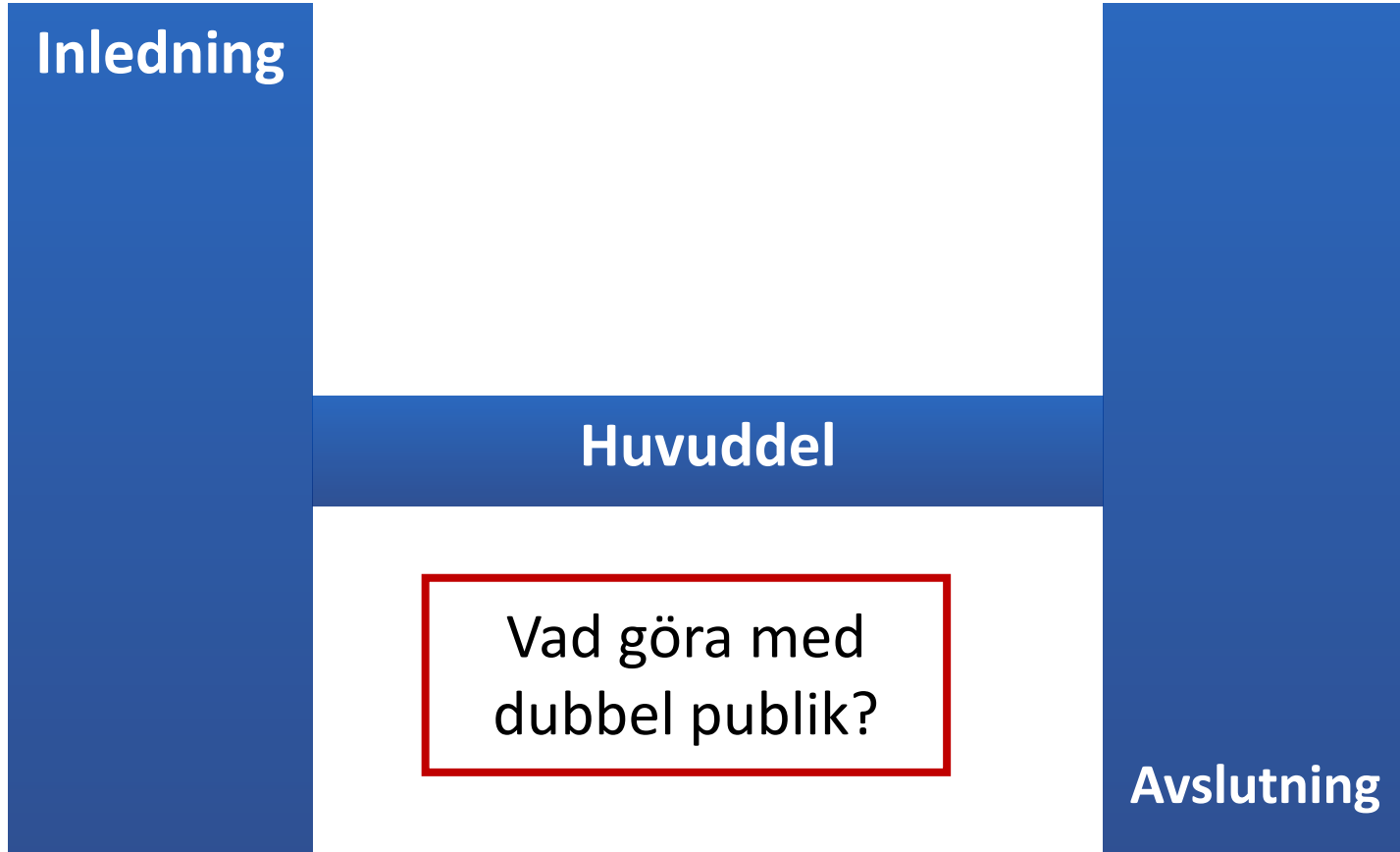
- **Språket måste alltid anpassas för att bli mer lättillgängligt för publiken på både ord-, fras- och satsnivå.**
- **Omvandla text till tal genom att använda**
 - **hellre korta meningar än långa**
 - **hellre verb än substantiv**
 - **hellre aktiv än passiv verbformer**
 - **hellre rakt på sak än krångliga formuleringar (förenkla meningsbyggnaden)**

Text och tal – skillnader för mottagaren

- Tillgång till kompletterande information
- Tid att reflektera, repetera
- Överblick
- Övergångar

Grundstrukturen

Inledning

Huvuddel

Vad göra med
dubbel publik?

Avslutning

Dispositionsmodeller

- frågeställning – syfte – teori – genomförande, resultat – diskussion – slutsats
- problem – möjligheter – förslag
- i går – i dag - i morgon
- kronologiskt, stegvis
- olika teorier > slutsats
- vem, vad, var, hur, när, varför?
- retoriska frågor + svar

Dispositionen ”det viktigaste först”

- Utgår från **lyssnarens prioriteringar**
- Bryter mot det logisk – historiska upplägget

Vad är då viktigt?

- resultat och slutsatser
- vinstmöjligheter
- förbättringar i kvalitet, säkerhet, miljö...

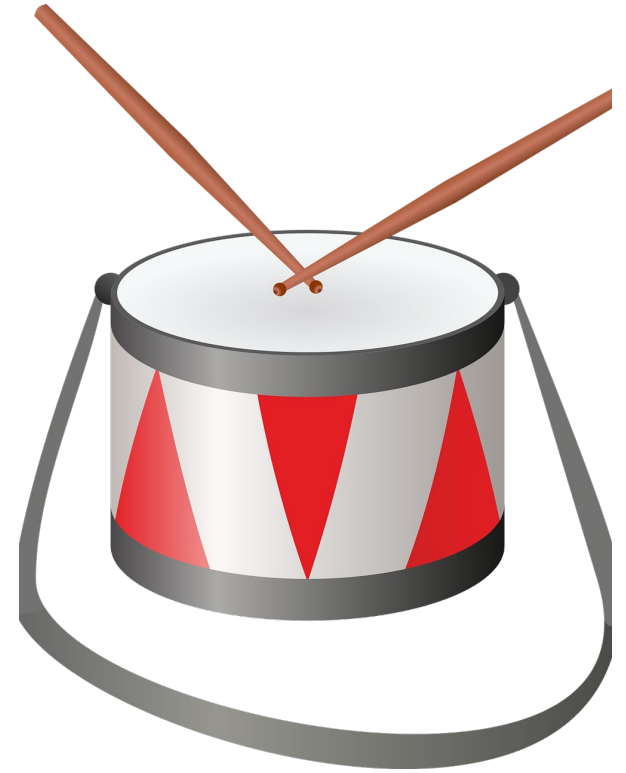
Inledningen

- Kan du väcka intresse?
- Kan du skapa gemensam plattform med lyssnarna?
- Kan du skapa förtroende?
- Kan du redan här säga vad som är huvudbudskapet?
- Presentera dig själv och ditt studieområde
- Presentera temat med motiveringar. Utgå ifrån publiken, inte talaren.
 - Min presentation handlar om...
 - Jag ska tala om...
- Berätta om innehållet i början (innehållsförteckning)
 - I början berättar jag om... Sedan fortsätter jag med att...
 - Till slut talar jag om... för det första, för det andra, för det tredje

Inledningen – några exempel

- ”Kul att så många kunde komma...”
- ett skämt, en anekdot
- musik, en bild
- ett provocerande påstående
- en retorisk fråga
- en direkt fråga till publiken
- ett faktum, en nyhet

Analysera 5 inledningar!

- [UR Samtiden - Forskar-Grand Prix 2021: Robert Lagerström | UR Play](#)
- <https://urplay.se/program/215500-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-kan-vi-forebygga-demens-genom-en-sund-livsstil>
- <https://urplay.se/program/215515-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-hallbara-svamptextiler-fran-matavfall>
- <https://urplay.se/program/215517-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-matematik-for-att-rakna-celler>
- <https://urplay.se/program/215518-ur-samtiden-forskar-grand-prix-2019-minska-stillasittandet-med-ny-teknik>

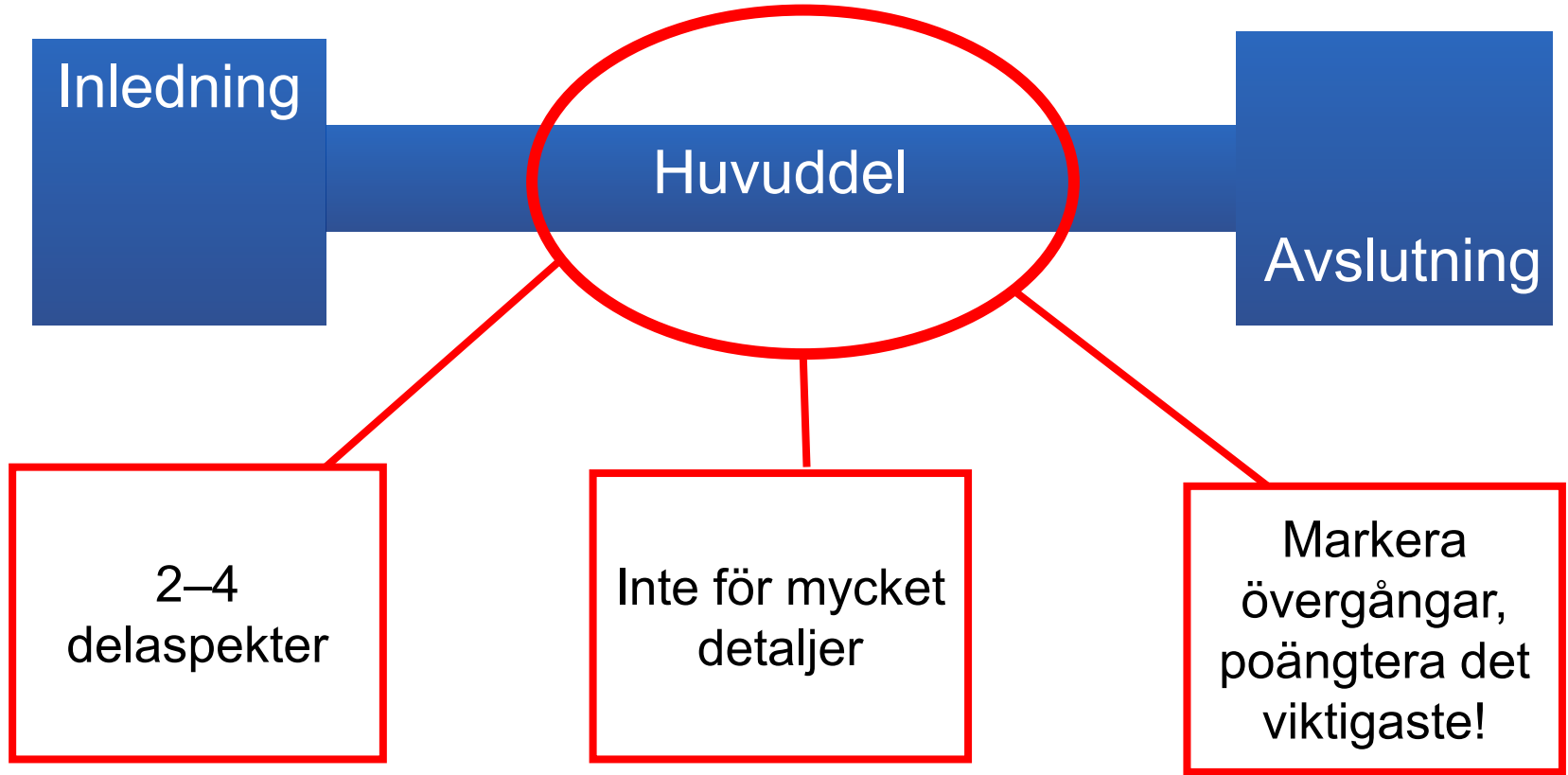
- Vad tyckte ni om de 5 inledningarna? Varför?
- Vilken är er favorit? Varför?
- Vilken gillade ni minst? Varför?

Inledningen - några måsten

- **Tappa ingen redan i början – gör det enkelt och klart! Ha inte bråttom!**
- **Se till att lyssnaren får svar på frågan ”vad handlar den här presentationen om?”**
- **Se till att visa varför ditt ämne är intressant.**

Mittendelen

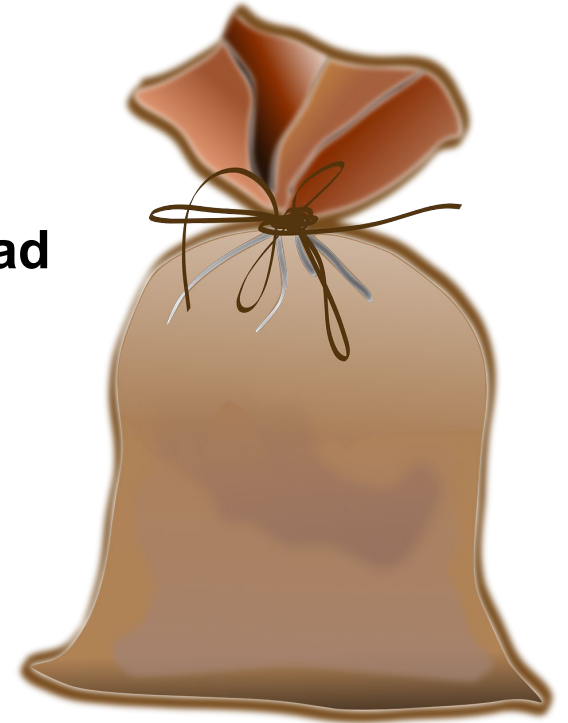
Huvuddel

- **Forskningsfråga, material, metod och resultat**
- **Definiera fackspråkliga termer**
- **Använd konkreta exempel, illustrera & konkretisera**

Avslutningen

- **Signalera att du avrundar, t.ex. med fraser som "Sammanfattningsvis", "För att avrunda" "Det här visar alltså att..." "Till slut kan vi..."**
- **Anknyt till inledningen**
- **Förstärk budskapet, t.ex. med en koncentrerad sammanfattning**
- **Ta sista chansen att göra ett gott intryck. Planera snygg avslutning!**
- **Källförteckning**

Fundera + anteckna

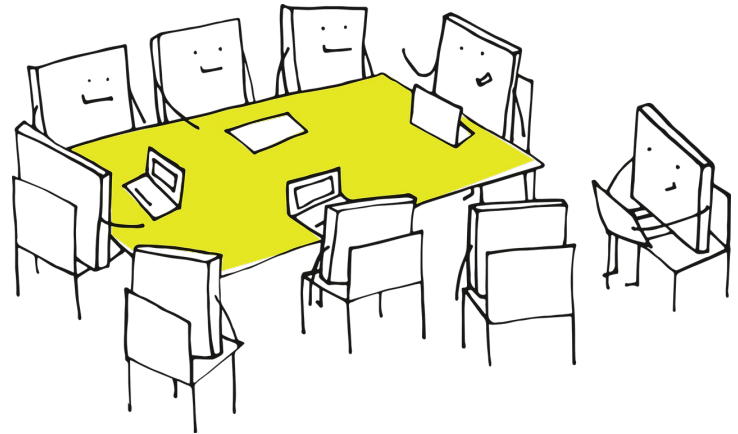
- **Vad ska jag presentera? Vad handlar mitt ämne om?**
- **Vilka 2–4 saker är viktiga att lyfta fram?**
- **Vad kan jag lämna bort?**
- **Hur kan jag visa för lyssnarna att mitt ämne är intressant?**

<https://www.online-stopwatch.com/eggtimer-countdown/full-screen/>

Beskriv ditt ämne (ca 2 minuter)

- 1) Min presentation handlar om....
- 2) Det är intressant därför att...
- 3) De 2–4 viktigaste sakerna jag vill ta upp är...
- 4) **En fråga (av föregående talare)**

Opponering

Muntlig opponering på seminariet

- Seminariet: respondent, opponenter, publik (däribland handledaren)
- 20 minuter per arbete: 10 för respondenten, **5 för opponenter**, 5 för handledaren + publiken.
- Opponera på **innehållet** i arbetet (språket + framställningen endast kort vid behov)
- Opponera i första hand på det **skriftliga** arbetet (måste förberedas), men **också** på presentationen (lyssna noga)

Det vetenskapliga seminariet

- En undervisningsform
- Det vedertagna sättet att diskutera forskning
- Uppbyggande, kritisk diskussion
- Vetenskapligt samtal där alla närvarande deltar
- Chans för respondenten att sprida och försvara sitt budskap

Att ge kritik

- Din kritik ska **hjälpa** skribenten att förbättra sitt arbete + kommande arbeten
- **Motivera** både positiva och negativa synpunkter.
- Kritik kan uttryckas i **frågeform**: *Menar du att...? Kan du utveckla...? Kan man inte se det som om...? Skulle man inte i stället...?*)

Se till att din opponering inte är

- oengagerad, dåligt förberedd
- för slätstruken och berömmande
- fokuserad på oviktiga detaljer
- fokuserad på språkfel mer än sakinnehåll
- för ytlig utan motiveringar
- (för negativ och kritisk)

Opponenten granskar *helheten*

- Har arbetet vetenskaplig grund och tas intressant kunskap fram?
- Vilka är arbetets starka och svaga sidor?
- Är arbetet tillräckligt noggrant?
- Är arbetet sakligt och objektivt?
- Är stilen vetenskaplig och språket gott?

Opponenten granskar *problemställning, syfte, avgränsning*

- Får läsaren en introduktion och översikt av ämnesområdet?
- Är syftet klart angett?
- Är motiveringen relevant och klar?
- Motsvarar rubriken innehållet?

Opponenten granskar *framställningen*

- Är texten logiskt uppbyggd? Finns det luckor? Finns det onödiga utvecklingar?
- Är texten lätt att förstå? Är kopplingarna mellan avsnitten tydliga?
- Är mellanrubrikerna informativa?
- Är tabeller och figurer väl valda och rätt använda?

Opponenten granskar *teori, metod, genomförande*

- Är centrala begrepp klart definierade?
- Är materialet relevant och tillräckligt?
- Är metoden lämplig för att uppnå syftet?
- Är valet av metod väl motiverat och beskrivs metoden tillräckligt?
- Är genomförandet noggrant och tillräckligt utförligt?

Opponenten granskar *användningen av referenser*

- Är litteraturen relevant och tillräckligt ny?
- Är källorna rätt tolkade? (Kolla minst 1!)
- Är hänvisningarna korrekta?
- Är skillnaden mellan egna ord och källornas klar?
- Finns alla källor med i litteraturförteckningen?

Opponenten granskar

resultat, diskussion, slutsatser

- Är resultaten tydligt presenterade?
- Överensstämmer slutsatserna med problemställning och syfte?
- Är slutsatserna värdefulla? trovärdiga? för allmänna? för långtgående?
- Visar diskussionen att avhandlingen har vetenskaplig och praktisk relevans?
- Finns det oklarheter?

Sammanfattning: som **opponent** ska du...

- skriva tillräckligt utförligt
- läsa den **slutliga versionen** av arbetet som opponeras
- förbereda **minst 5 kommentarer** och frågor inför slutseminariet
- vara beredd att göra ändringar efter presentationen
- vara aktiv även som åhörare
- våga diskutera, argumentera och kommentera ämnet
- tänka på vad du själv skulle vilja veta för att förbättra ditt arbete

Om kritik

- Kritik hör till livet och arbetslivet!
- Ingen kritik, ingen utveckling!
- Självkänsla behövs!

"När man [...] tänker ut saker, upptäcker man ibland att en idé som verkade vara riktigt idéaktig inne i hjärnan, är helt annorlunda när den kommer ut i det fria och andra människor ser på." (Nalle Puh)

Råd till *respondenten*

- Det är texten som granskas, inte du
- Seminariet är undervisning, övning

.....

- Tacka för värdefulla synpunkter
- Var öppen för kritiken, men låt dig inte nedslås. Våga diskutera, argumentera och kommentera.
- Bemöt kritiken sakligt. Du måste inte hålla med om allt!

Till sist!

Tider + grupper för
talverkstaden ges på nästa
veckas lektion.

